

Annex 2

Matèries del batxillerat

A. Matèries comunes i de modalitat

B. Matèries optatives anuals de primer de batxillerat

A. Matèries comunes i de modalitat

Anàlisi Musical

La matèria d'Anàlisi Musical permet un apropament racional a les propostes musicals que porta implícit explorar els seus diferents significats i característiques a més d'examinar-les des d'un punt de vista crític i estètic. Això facilita que l'alumnat comparteixi les dimensions del missatge que el compositor o la compositora va voler expressar i la relació de la proposta amb el context històric i social en el qual va ser creada. Alhora, implica la valoració de l'impacte que la seva audició i interpretació té en un mateix i en els altres. Com més profundament es comprèn la música, més sofisticada és la recepció analítica i més rica l'experiència com a intèrprets, compositors i oients.

A través d'aquesta matèria, l'alumnat es familiaritzarà amb tècniques d'organització i procediments bàsics dels elements dels llenguatges musicals, així com amb els components clau dels diferents estils i contextos. L'exposició a diferents propostes musicals fomenta una ampliació de l'univers sonor en el qual l'alumne o alumna es desenvolupa quotidianament i li permet plantejar-se diversos usos del llenguatge artístic. Analitzar com es construeix una proposta musical contribueix a desenvolupar l'esperit crític, valorar la diversitat com a font d'enriquiment cultural, incentivar la curiositat, millorar l'empatia i buscar en el llenguatge verbal usos lingüístics capaços de definir emocions.

Per a tal efecte, es demana als estudiants que siguin capaços de relacionar l'ús d'elements del llenguatge musical, les fonts de so o els fonaments de la tècnica compositiva amb recursos estilístics i formals característics, i amb aspectes rellevants històrics i socials, així com amb les emocions, els sentiments o les impressions. Mitjançant comentaris i l'elaboració de crítiques orals o escrites, els i les alumnes expliquen el que han après sobre les propostes, els intèrprets i sobre si mateixos. En compartir la seva experiència integren el seu aprenentatge de manera més eficaç per aplicar-lo en altres situacions de creació, execució o apreciació.

Així mateix, comprendre l'ús de fórmules rítmiques i melòdiques i de patrons harmònics a partir de la seva anàlisi permet interioritzar processos compositius que l'alumnat podrà aplicar creativament a les seves interpretacions musicals i automatitzar en els seus esquemes més bàsics per incloure'ls de manera lògica en les seves improvisacions i en les seves pròpies composicions. Compartint i analitzant les seves creacions musicals i reflexionant conjuntament sobre els procediments i les eines utilitzats en els processos de creació, es fomenta l'aprenentatge entre iguals i l'aplicació posterior i la millora en altres esforços creatius, a més de l'apreciació d'obres o extractes musicals.

La matèria d'Anàlisi Musical es divideix en dos cursos, i el segon és la continuació lògica del primer. Les competències específiques s'articulen a partir de quatre components

fonamentals: identitat cultural, recepció cultural, expressió i producció artística i cultural, que desenvolupen les capacitats de l'alumnat mitjançant el coneixement, l'ús i l'aplicació de l'anàlisi musical com a eina indispensable per comprendre, gaudir, investigar, descobrir i utilitzar la música com a mitjà d'expressió.

Aquesta matèria ha de contribuir a capacitar l'alumnat per fer una gestió eficaç de la informació en els processos de selecció, reelaboració i construcció de coneixement. L'enfocament que s'adopti ha de capacitar els estudiants per aplicar de manera integrada els sabers desenvolupats, ja sigui en la producció de textos que responguin a un format i a una situació determinats o en el disseny d'una recerca experimental aplicada a la comprovació d'una hipòtesi o el desenvolupament de solucions a problemes aplicats en contextos diversos, entre d'altres. De la mateixa manera, la matèria ha de fer possible que, partint dels aprenentatges desenvolupats i de la capacitat d'argumentació, amb criteris lògics i ètics, l'alumnat adopti una posició convenientment justificada i prengui decisions coherents davant d'una problemàtica social, política, econòmica, ambiental, sanitària o científica.

Les competències s'han de treballar a partir de situacions d'aprenentatge, en contextos reals o significatius, que convidin l'alumnat a la reflexió, la col·laboració i l'acció.

L'assoliment de les competències específiques constitueix la base per a l'avaluació competencial de l'alumnat i es valorarà per mitjà dels criteris d'avaluació. No hi ha una vinculació unívoca i directa entre criteris d'avaluació i sabers. Les competències específiques s'avaluaran mitjançant la posada en acció de diferents sabers, en diferents situacions, proporcionant la flexibilitat necessària per establir connexions entre si. En un enfocament competencial, els criteris d'avaluació i els sabers es vertebrén al voltant de les competències específiques.

Els criteris d'avaluació, vinculats directament a les competències específiques, expliciten l'avaluació de les capacitats i dels sabers que cal desenvolupar, mesuren el grau de desenvolupament d'aquestes competències i concreten els aprenentatges que volem identificar en l'alumnat i la manera de fer-ho. El professorat ha de contextualitzar i flexibilitzar aquests criteris d'acord amb les circumstàncies de la seva activitat.

Els criteris d'avaluació, que es desprenden directament de les competències específiques esmentades, estan dissenyats per contribuir a capacitar l'alumnat amb una gestió eficaç de la informació en els processos de selecció, reelaboració i construcció de coneixement, i comprovar-ne el grau d'assoliment i com s'integren coneixements, destreses i actituds.

Els criteris d'avaluació s'han formulat tenint en compte els coneixements, les destreses i les actituds que ha d'assolir l'alumnat i el grau d'implicació d'aquesta matèria amb la resta d'assignatures que es cursen paral·lelament, amb la finalitat de determinar si les competències específiques amb què es relacionen han estat assolides.

Cada curs s'estructura en blocs de sabers que integren els diferents tipus de coneixements, destreses i actituds. El primer curs s'articula en tres blocs: *iniciació als elements analítics, recepció auditiva, anàlisi i interpretació i la forma musical*.

Els sabers bàsics d'aquest primer curs se centren en el desenvolupament de l'escuta activa, les capacitats analítiques i la gestió de les habilitats i destreses necessàries per entendre els elements i les estructures que formen una proposta musical.

En el segon curs hi ha dos blocs: *fonaments teòrics i pràctics comuns i gèneres musicals*.

En aquest cas, se seguiran perfeccionant els coneixements musicals, i l'ús de l'anàlisi com a eina d'aprofundiment musical i de descoberta dels processos creatius inherents als gèneres musicals per mitjà de diferents propostes.

En ambdós cursos, l'elaboració d'anàlisis harmòniques, formals i estètiques contribueix a l'organització i la interiorització d'esquemes harmònics, rítmics i formals; la seva translació a la pràctica a través de l'expressió musical és imprescindible per a la creació, contribueix a l'adquisició d'eines musicals i es consolida amb la millora del discurs personal, l'autoestima i el desenvolupament de l'empatia davant la diversitat d'opinions.

Aprendre a analitzar una proposta musical és aproximar-se al procediment i als mecanismes que permeten desconstruir una peça musical, i també permet convertir l'anàlisi en una eina per comprendre el conjunt de la proposta i saber utilitzar en diferents contextos els elements que la formen. Amb aquesta finalitat, es proposa que l'alumnat participe de manera activa en el procés d'anàlisi i el relacioni mitjançant activitats a l'aula amb situacions reals en les quals poder aplicar els coneixements adquirits.

La matèria permet dissenyar activitats en les quals l'escolta activa —amb suports gràfics o visuals o sense— fomenti la capacitat d'argumentació crítica i la construcció d'identitat pròpia sobre el patrimoni cultural. En aquest procés d'interiorització sobre la construcció de la música, l'alumnat consolidarà les bases d'un llenguatge propi que li permetrà desenvolupar amb èxit projectes artístics diversos.

Competències específiques

Competència 1

Analitzar una diversitat d'obres musicals de rellevància cultural, social i històrica a través de l'escolta reflexiva i crítica per apreciar el patrimoni musical i desenvolupar la identitat personal i cultural.

Criteris d'avaluació

1r curs	2n curs
1.1 Reflexionar sobre els aspectes singulars de diferents propostes musicals de manera crítica, estructurada i respectuosa. 1.2 Contextualitzar diferents composicions musicals, determinant el context cultural, social i històric de l'obra fent ús de l'escolta reflexiva.	1.1 Explicar els factors socials i culturals inherents a les propostes musicals, concretant les seves funcions i característiques a través de l'anàlisi de diferents exemples amb una actitud oberta i respectuosa. 1.2 Defensar les similituds i les diferències dels aspectes identificadors d'una proposta musical exposant criteris personals d'apreciació musical basats en els valors de respecte envers la diversitat cultural.

El raonament sobre diferents manifestacions artístiques implica l'ús d'estrategies complexes que permeten la valoració contrastada de la pròpia identitat cultural amb la diversitat que proposa la peça musical. La identitat cultural es desenvolupa per mitjà del reconeixement dels trets característics de les expressions culturals que formen el conjunt del patrimoni musical, i aquest és l'expressió del context historicosocial en el qual va ser creat.

La valoració de la diversitat cultural i artística, des d'una perspectiva de societats canviants, representa aprendre a respectar les diferències i enriquir-se amb les aportacions d'altres entorns. Per a això, l'audició activa d'obres musicals afavoreix el coneixement, la comprensió i la valoració crítica partint de l'anàlisi de la proposta musical. A més, aporta a l'alumnat els elements essencials per formar-se criteris propis de comprensió i interpretació del present.

L'exposició a través de l'escolta i la comprensió de la gran diversitat de propostes musicals existents esdevenen la clau per afrontar els reptes del futur en relació amb la importància de salvaguardar el patrimoni cultural i artístic. Involucrar l'alumnat en la importància de respectar la diversitat en les manifestacions expressives artístiques i fomentar el respecte cap a diferents propostes musicals, desenvolupen la curiositat necessària per seguir aprenent de noves fonts d'inspiració. Alhora, fomenta la construcció de la identitat personal.

Competència 2

Examinar l'estructura, la forma i l'harmonia d'una obra musical, mitjançant l'anàlisi auditiva i gràfica per argumentar la relació de les obres musicals amb el seu autor, el context social, la funció comunicativa i el sentit expressiu.

Criteris d'avaluació

1r curs	2n curs
2.1 Distingir les diferents veus i/o instruments que participen en una interpretació musical, mitjançant l'audició de diferents obres musicals. 2.2 Reconèixer els elements tècnics bàsics i les estructures formals més característiques de composicions musicals diverses, mitjançant l'anàlisi auditiva i gràfica.	2.1 Determinar les característiques dels principals estils musicals, basant-se en la disposició dels elements tècnics i l'estructura formal amb actitud oberta i valorant-ne l'interès. 2.2 Investigar les intencionalitats artístiques i musicals dels autors i autores de diverses obres, analitzant-ne les característiques estructurals, formals i contextuales.

Reconèixer les intencionalitats d'una peça musical significa aproximar-se a la voluntat d'expressió del compositor o compositora que, en la seva creació, utilitza els diferents elements dels llenguatges musicals per donar forma i sentit a la seva composició. La identificació de quins són aquests elements i com s'utilitzen, a través d'una aproximació a l'estructura formal i harmònica de la peça, propicia en l'alumnat l'entesa de l'ús dels diferents recursos sonors musicals.

Mitjançant l'anàlisi de les relacions internes que s'estableixen entre els diferents elements tècnics, l'alumnat aprendrà a distingir els trets estilístics que defineixen l'autor o autora de la proposta i el context social i històric del qual sorgeix. D'altra banda, amb el coneixement pràctic i comparat de la utilització del llenguatge musical, es dotarà l'alumnat de les eines per fer una valoració de la capacitat estètica d'aquest i el seu propòsit.

La capacitat de l'alumnat d'interconnectar competències adquirides anteriorment o en altres matèries del batxillerat li permetrà, en primer lloc, enllaçar discursos en els quals l'anàlisi de les propostes musicals transcendeixi el mer fet de la identificació dels elements que el componen de forma aïllada. En segon lloc, permetrà el raonament estructurat del significat de la proposta musical des de la perspectiva formal, estilística, històrica i estètica.

Competència 3

Opinar críticament sobre obres musicals diverses i la seva relació amb altres arts com la dansa, el teatre i la literatura per comprovar la diversitat creativa i el seu impacte emocional.

Criteris d'avaluació

1r curs	2n curs
3.1 Expressar lliurement les impressions i els sentiments produïts per la música escoltada, utilitzant arguments que mostrin el desenvolupament del pensament crític. 3.2 Participar activament en els processos de difusió cultural, col·laborant com a analistes crítics en els projectes musicals, artístics i culturals del centre.	3.1 Debatre, de manera crítica i analítica, les impressions i els sentiments produïts per la música mitjançant l'anàlisi de diverses manifestacions artístiques en diferents suports. 3.2 Analitzar diferents propostes musicals mitjançant l'audició i amb el suport de la partitura, relacionant les obres amb el context històric i el vincle amb les altres arts.

El desenvolupament d'un pensament i un raonament crític es fonamenta en la capacitat d'elaborar i defensar arguments que relacionin la proposta musical amb conceptes i informacions de diferents disciplines humanístiques, científiques i socials. Especialment, les interaccions que s'estableixen entre la música i la història, l'art i la literatura. Fomentar la capacitat individual d'expressar-se lliurement i de manifestar els desitjos i les opinions sense temor a ser jutjat o rebutjat pel que es diu o com es diu, per establir les bases del desenvolupament emocional i de l'autoestima. El reforç de les habilitats d'expressió a través de la música facilita la comunicació, les relacions socials i cognitives i desenvolupa l'oportunitat de compartir el diàleg que es genera després de l'anàlisi des de qualsevol suport musical.

És oportú que l'alumnat comprengui els beneficis que reporta la capacitat d'expressió verbal dels sentiments i emocions i respecti les reflexions que es derivin de la relació analítica amb aquestes. La pràctica de l'expressió del pensament en contextos grupals afavoreix l'aprenentatge col·lectiu i facilita la transmissió de coneixements entre iguals, alhora que reforça l'autoestima i l'autopercepció.

Competència 4

Compondre creacions musicals pròpies a partir dels paràmetres d'anàlisi d'una obra mitjançant les eines digitals per produir creacions musicals que donin resposta a una voluntat comunicativa concreta i personal.

Criteris d'avaluació

1r curs	2n curs
4.1 Crear composicions musicals pròpies fent ús de diversos suports per a la creació, incloent-hi les eines digitals.	4.1 Adaptar amb creativitat els diferents elements que constitueixen una obra musical, com a base per a composicions

4.2 Utilitzar amb autonomia i confiança diferents eines i llenguatges artístics per a la producció de creacions musicals.	guiades, utilitzant els diferents patrons melòdics, rítmics, harmònics i formals. 4.2 Experimentar col·lectivament amb els diferents usos del llenguatge artístic mitjançant improvisacions grupals demostrant empatia i col·laboració.

L'autoexpressió a través de la creació musical permet compartir experiències sonores que es vinculen directament amb les emocions i els sentiments. Per això, afavorir l'experimentació en els processos creatius mitjançant la recreació guiada de fórmules rítmiques, de patrons harmònics de diverses estètiques i estils i de formes estructurals bàsiques, que es basen en les anàlisis de produccions musicals, contribueix a fomentar l'autonomia de l'ús del llenguatge.

Preparar entorns còmodes que permetin a l'alumnat comunicar-se lliurement transformant els diversos llenguatges musicals a la seva voluntat i formant la seva pròpia identitat cultural, beneficia el cultiu d'un pensament propi, l'autoconfiança i la capacitat de col·laboració amb els seus iguals.

Compartir les produccions pròpies i que l'alumnat ho analitzi de manera respectuosa fomenta l'aprenentatge cooperatiu, la construcció de la identitat personal i el compromís amb els drets humans que es deriven de la pràctica artística. Per tant, l'exigència d'un rigor adequat en la realització de qualsevol tipus de manifestació musical o de dansa suposarà un pas fonamental per aconseguir propostes valuoses per a l'alumnat i per als altres. En aquest sentit, animar la iniciativa cap a l'ús de noves eines digitals per a la creació artística potenciarà la capacitat de l'alumnat per expressar-se i comunicar-se i aplicar els coneixements adquirits a través de mitjans que ampliïn la seva tasca performativa.

Competència 5

Creació de produccions musicals multidisciplinàries i col·laboratives per prendre consciència de la relació de la música amb les altres arts i analitzar el resultat final dels processos de creació propis i dels altres.

Criteris d'avaluació

1r curs	2n curs
5.1 Establir relacions entre la música i altres arts mitjançant l'anàlisi guiada de propostes escèniques afavorint el desenvolupament de la identitat cultural i la recerca de l'expressió pròpia. 5.2 Planificar propostes musicals coherents amb un projecte artístic interdisciplinari, posant en valor les opinions del grup. 5.3 Participar en la producció de projectes artístics, escollint músiques adequades segons les seves característiques i la seva intencionalitat,	5.1 Integrar amb esperit crític i sensibilitat composicions musicals basades en patrons melòdics, rítmics, harmònics i formals en projectes artístics sostenibles vinculats amb la diversitat cultural. 5.2 Analitzar les creacions musicals de l'aula, posant en valor el producte final i la seva relació amb diferents projectes artístics. 5.3 Organitzar diferents propostes musicals, mitjançant l'ús de diferents suports tecnològics, mostrant iniciativa, respecte cap

tot implicant-se en el bon desenvolupament de projecte.	a l'opinió dels altres i capacitat d'integració i d'adaptació en el grup de treball.

Ser capaç d'entendre la música, a través d'una visió analítica d'aquesta, permet a l'alumnat participar en el desenvolupament de projectes multidisciplinaris utilitzant composicions que permeten connectar la imatge i el moviment amb el discurs musical, tant mitjançant propostes pròpies com amb adaptacions de peces ja creades, o amb seleccions musicals que es considerin més adequades al conjunt. Les produccions grupals impliquen l'acceptació i la comprensió de l'existència de rols diversos, alhora que el respecte i la valoració de l'opinió dels altres participants. L'assumpció de responsabilitats en la producció musical contribueix a l'enriquiment i la construcció de la identitat cultural, així com a la valoració de les oportunitats personals i socials que se'n generen. El desenvolupament de la idea del producte musical implica un procés que l'alumnat ha de dur a terme: la recopilació d'informació i elecció de les característiques que defineixin la composició en funció dels efectes que es vulguin aconseguir; l'aplicació de les normes de l'harmonia, del ritme, de la melodia i de l'estructura tonal, i la creació i l'adaptació de les composicions a les necessitats del conjunt artístic.

El treball per projectes que abastin la fusió de diverses àrees de coneixement permet desenvolupar habilitats necessàries en l'ús de suports tecnològics per a la seva creació, gravació i difusió.

Sabers

Els sabers, entesos com el conjunt de coneixements, destreses, valors i actituds, es formulen amb relació a contextos en què es pot desenvolupar l'aprenentatge competencial. Els i les docents poden incorporar contextos alternatius si ho consideren pertinent. Per tal de facilitar els aprenentatges i el desenvolupament de les competències específiques corresponents, el professorat pot valorar la possibilitat d'organitzar els sabers de la matèria o de les diferents matèries coordinades en un àmbit, a partir de situacions.

Les situacions permeten programar el curs de qualsevol nivell, matèria o àmbit a partir d'una col·lecció o seqüència de reptes, contextos i circumstàncies del món real, dels quals deriven preguntes que cal contestar i que entrellacen els sabers, és a dir, els coneixements, les destreses, els valors i les actituds, amb les capacitats que sustenten l'enfocament competencial dels aprenentatges, la qual cosa modifica la planificació habitual d'adquisició de sabers i competències basada en la lògica acadèmica pròpia de les àrees de coneixement o matèries, plasmada en la seqüència tradicional dels temes disciplinaris. Es pretén acostar-se a la lògica de l'aprenent per donar sentit als seus aprenentatges basant-se en la seqüència de contextos rellevants plasmats en les situacions.

Primer curs

Iniciació als elements analítics

- Anàlisi auditiva dels elements psicològics de l'escolta musical.
- Identificació de les característiques més rellevants dels principals gèneres musicals al llarg de la història en l'anàlisi d'obres.

- Discriminació auditiva i anàlisi dels elements de ritme, melodia, harmonia, dinàmica, agògica i textura en una proposta musical concreta.
- Anàlisi de la relació que s'estableix entre la música i el text en les obres vocals.

Recepció auditiva, anàlisi i interpretació

- Audició i visionat de propostes musicals representatives de diferents èpoques, estils i gèneres.
- Consolidació del coneixement i de la interpretació de les grafies convencionals i no convencionals en la lectura de partitures.
- Interpretació d'obres vocals o instrumentals amb consciència analítica.
- Aplicació i ús de recursos digitals en l'elaboració i la creació d'obres i projectes musicals i artístics.

La forma musical

- Anàlisi dels elements bàsics de l'estructura musical: melodia, ritme, harmonia, textura i timbre.
- Identificació dels principals processos compositius: repetició, seqüència, imitació, variació i desenvolupament.
- Anàlisi de les tipologies de formes musicals: simples, compostes i lliures en diverses obres i manifestacions musicals.
- Anàlisi de les principals formes històriques i actuals: instrumentals, vocals i escèniques.

Segon curs

Fonaments teoricopràctics comuns

- Anàlisi auditiva i gràfica de les textures musicals: monòdica, polifònica, homofònica, contrapuntística i melodia acompañada.
- Anàlisi harmònica de cadències, modulacions i progressions en diverses obres i exemples musicals.
- Identificació dels elements melòdics: la frase, semifrase, el motiu o cèl·lula en diversitat de contextos musicals.
- Anàlisi de la funció estructural de diversos textos de la música vocal.
- Anàlisi auditiva i gràfica de la diversitat d'estructures i patrons rítmics.
- Identificació i anàlisi dels principals processos compositius com la repetició, la seqüència, la imitació, la variació i el desenvolupament.
- Pràctica interpretativa tant vocal com instrumental i corporal de diverses obres musicals de rellevància cultural i històrica.
- Aplicació de recursos digitals i aplicacions musicals per a la creació de composicions i projectes musicals.

Gèneres musicals

- Anàlisi de les principals formes històriques des de l'actualitat a la música medieval: música vocal, instrumental i escènica.
- Identificació dels compositors i compositores més rellevants en els diferents períodes.
- Coneixement i exemplificació de les obres o exemples més rellevants de les músiques tradicionals, d'arrel i músiques ètniques.
- Anàlisi social, cultural i artística de les músiques populars urbanes dels segles XX i XXI: blues, jazz, pop, rock, folk i altres estils.